

нового Кримінального процесуального кодексу України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/n0003323-13>.

11. Гора І.В. Залучення спеціаліста й експерта адвокатом за кримінальним процесуальним кодексом України // Вісник Академії адвокатури України. – К., 2013 – № 1(26). – С. 156-162.

Троп О.В.

ПОНЯТТЯ ЕЛЕМЕНТА ТА ОЗНАКИ ЗОВНІШНОСТІ ЛЮДИНИ

Сучасне криміналістичне вчення про зовнішність людини має власний доволі розвинений понятійний апарат.

Проте до нашого часу просто немає однозначного визначення деяким з них, зокрема «елемент зовнішності» і «ознака зовнішності». Поєднання цих понять надійно ввійшло в термінологію криміналістичних досліджень лише останні десятиліття [1].

У перших працях з криміналістики (межі ХІХ-ХХ ст.) елементи зовнішності, такі як лоб, ніс, очі, руки і т.д., називалися органами людського тіла (А. Бертильйон, Р.А. Рейсе) чи, у більш пізніх джерелах (20-х – 30-х рр. ХІХ ст.), – частинами людського тіла (Р. Гейндель, Г. Грос, Р. Шнейкерт) [2]. У літературі 50-60-х рр. до вказаних визначень додався термін «деталі зовнішності» (нововведення радянських криміналістів Н.В. Терзієва, З.Г. Самошиної, О.Ю. Пересункіна). У 70-90-ті рр. в криміналістичному вченні про зовнішність людини домінують терміни «елементи зовнішності» (П.П. Цветков, В.А. Снетков, О.М. Зінін), хоча, водночас, нерідко трапляються і терміни «частини тіла» чи «частини обличчя».

Нині загальноприйнятим в ідентифікації особи за ознаками зовнішності є вживання терміна «елемент зовнішності», оскільки термін «орган людського тіла» означає «частина організму, що виконує певну функцію» [3], але це властиво не всім зовнішнім елементам зовнішності і більше наближається до назви внутрішніх анатомічних органів. Терміни «частини» і «елементи» – синоніми, але у останніх публікаціях [4] вживається тільки термін «елемент зовнішності». Найбільш вдале його визначення було дано професором В.А. Снетковим в навчальному посібнику «Габитоскопія»: «Елемент зовнішності – це будь-яка, виділена у процесі спостереження (вивчення) частина зовнішності людини».

Поняття «ознака зовнішності» мало ще більше найменувань. У першоджерелах з криміналістики переважав термін «прикмета». Він ставився як до методу «словесного портрета», так і вживався в графічних дослідженнях та дактилоскопії. У 1970-х – початку 80-х рр. ХХ століття домінуючими стають терміни «ознаки зовнішності» і «зовнішні ознаки», причому перший зустрічається значно частіше, ніж другий.

Терміни «зовнішніх ознак» і «ознаки зовнішності» багато авторів вважають тотожними. Професор В.А. Снетков ці поняття поділяє: «Зовнішні ознаки людини – найбільш об'ємне поняття... воно охоплює все зовнішні характеристики людини». У поняття «ознака зовнішності» не можна

включати ознаки звичок, голоси, промови, оскільки «таке розширене тлумачення недостатньо правомірно, оскільки відповідає точному змісту слова «зовнішність».

Отже, поняття «зовнішніх ознак» ширше поняття «ознаки зовнішності». Останні характеризують саме зовнішність людини у буквальному розумінні, оскільки вона сприймається іншою особою при безпосередньому спостереженні чи вивченні. Тож у криміналістичному вченні про зовнішність людини загальноприйнятим вважатиметься термін «ознаки зовнішності».

З вищевикладеного, можна зробити певні висновки:

1. Елемент зовнішності – це виділена у процесі спостереження чи вивчення частина зовнішності людини.
2. Ознака зовнішності – це зовнішній прояв особливостей людської образу через конкретне вираз характеристик елементів зовнішності.

Список використаних джерел

1. Аленин О.П. Использование словесного портрета в розыскной деятельности.: Учеб.-практ. пособие / О.П. Аленин, Ю.П. Дубягин, А.А. Кузнецов; Омский юрид. ин-т. – Омск: ОмЮИ, 1996. – 103 с.

2. Винберг А.И., Малаховская Н.Т. Судебная экспертология (общетеоретические и методические основы судебной экспертизы). – Волгоград: ВСШ МВС СРСР, 1979.

3. Зинин А.М. Портретная идентификация личности по ретушированным фотоизображениям // Экспертная практика. – М., 1969. – Вып. 3.

4. Зинин А.М. Внешность человека в идентификации: Субъектив. изображения: Учеб. пособие / Под. ред. В.А. Снеткова. – М-во внутр. дел, Эксперт.-криминалист. центр. – М.: ЭКЦ МВС РФ, 1995. – 102 с.

Троцак О.В., Коптева Ю.С.

ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ, ЯКІ ВИНИКАЮТЬ ПРИ ПРОВЕДЕННІ ЕКСПЕРТНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ КЛИНКОВОЇ ХОЛОДНОЇ ЗБРОЇ

Вирішення питання про встановлення належності предмета до холодної зброї, про тип, вид, зразок холодної зброї є єдиним процесом, оскільки висновок про належність предмета до холодної зброї робиться на підставі збігу ознак досліджуваного об'єкта з ознаками стандартних зразків або історично вироблених типів холодної зброї. Спочатку, як правило, аналізуються ознаки форми та інші ознаки конструкції досліджуваного об'єкта, а потім такі властивості, як міцність окремих частин предмета і всієї конструкції в цілому, гострота.

Певну складність представляє аналіз ознак форми та інших конструктивних особливостей, оскільки навіть стандартні зразки холодної зброї випускалися в різних модифікаціях, а саморобна зброя часто містить у собі ознаки не тільки різних зразків одного типу але і різних типів холодної